

Міністерство освіти і науки України

Інститут спеціальної педагогіки НАПН України

Навчальні програми для 5-9 (10) класів спеціальних
загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з тяжкими
порушеннями мовлення

ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА

6-7 клас

Упорядник: Пригода З.С. к.пед.н., ст.н.сп., лабораторії логопедії

Київ – 2015

**Програму перероблено та доповнено, упорядник – Пригода З.С. канд. пед. н., ст. н. сп. лабораторії логопедії
Інституту спеціальної педагогіки НАПН України**

Програма для загальноосвітніх навчальних закладів для 5 – 9 класів К. «Освіта» 2012 (зі змінами 2015р.
затверджені наказом МОН від 29.05.2015 № 585)

Зміст

Пояснювальна записка	5
Програма - 6 клас	10
Програма - 7 клас.....	21

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму розроблено на підставі Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти (постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1392) із врахуванням Державного стандарту початкової загальної освіти (Постанова Кабінету Міністрів України від 20. 04.2011 р. № 462).

Головна мета вивчення предмета «Світова література» – прилучення учнів до здобутків світової літератури і культури, розвиток творчої особистості (читача), формування в неї гуманістичного світогляду, високої моралі, естетичних смаків, а також якостей громадянина України, який усвідомлює свою належність до світової спільноти. Завдання вивчення світової літератури в основній школі:

- формування стійкої мотивації до читання художньої літератури, до вивчення світової літератури як скарбниці духовних цінностей людства;
- ознайомлення учнів з найкращими зразками оригінальної й перекладної літератури («золотого» фонду класики і сучасної);
- поглиблення уявлень про специфіку художньої літератури як мистецтва слова;
- формування читацької та мовленнєвої культури;
- розвиток умінь і навичок учнів сприймати, аналізувати й інтерпретувати літературний твір у культурному контексті, у зв'язках з іншими видами мистецтва, в аспекті актуальних питань сучасності й становлення особистості;
- активізація інтересу до вивчення іноземних мов у процесі читання творів зарубіжних письменників;
- формування поваги до різних мов, культур, традицій, толерантного ставлення до всіх народів, народностей, рас і національностей;
- виховання любові до української мови і літератури як органічної частки світової культури, прагнення до збереження рідної мови, національних традицій і цінностей в умовах глобалізації світу;
- формування духовного світу особистості, її високої моралі, ціннісних орієнтацій;
- розвиток творчих здібностей, культури спілкування, критичного мислення;
- формування етичних уявлень та естетичних смаків;
- розширення культурно-пізнавальних інтересів особистості.

Корекційно-розвивальна мета спрямована на:

- розвиток лексико-граматичної сторони мовлення шляхом збагачення різних лексичних категорій, уміння користуватися лексичними мовними засобами у різних мовленнєвих ситуаціях, формування морфологічних та синтаксичних узагальнень;
- корекцію зв'язного (діалогічного, монологічного) мовлення на основі розвитку умінь граматично правильно та логічно висловлювати свої думки, сприймання та відтворення почутого та прочитаного тексту з використанням зорової опори та без неї, за уявленням та уявою, розвиток внутрішнього мовлення;
- розвиток навичок читання та письма.

Структура програми. Програма із світової літератури для 6-7 класів містить:

- 1) «Пояснювальну записку», у якій визначена нормативна база, мета і завдання предмета, змістові лінії та їх реалізація в програмі, основні підходи і принципи викладання світової літератури в школі;
- 2) розподіл годин за кожним класом (загальна кількість годин на рік, кількість годин на текстуальне вивчення творів (за розділами), розвиток мовлення, позакласне читання, резервний час);
- 3) зміст навчального матеріалу і державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів (за класами і розділами);
- 4) спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати.

У програмі реалізовано нову структуру літературної освіти, яка затверджена відповідними нормативними документами: Концепція літературної освіти (наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 26.01.2011 р. № 58) і новий Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти. Курс світової літератури в 6-7 класах спрямований на прилучення учнів до читання, шляхом формування в учнів з ТПМ:

- стійкого інтересу до літературного читання;
- моральних якостей засобами літератури, їх національній самоідентифікації, розумінню значення української мови та іноземних мов в опануванні здобутків світової культури;
- уявлення про зміст і форму художнього твору, їх складники;
- вміння здійснювати аналіз та інтерпретувати художній твір;
- вміння характеризувати літературних персонажів, виявляти засоби виразності;
- уявлення про оригінал і художній переклад, елементарні вміння та навички порівняння художніх творів в оригіналах і перекладах (із використанням іноземних мов, якими володіють учні);

- розвивати вміння і навички зв'язного мовлення (усного і писемного) у процесі підготовки різних видів робіт (висловлення власної думки щодо прочитаного, характеристика образу, складання плану твору, написання твору на літературну тему тощо).

Вивчення світової літератури в 6–7 класах побудовано на поєднанні проблемно-тематичного і жанрового принципів. Така структура дає можливість вивчати твори світової літератури не тільки за хронологією, а й за принципом концентричного розширення (від простого – до складного, від початкових уявлень про літературне явище або творчість письменника – до поглиблення знань про них). Нова структура літературної освіти реалізує принцип перспективності в навчанні, дає можливість учням повертатися до того чи іншого письменника або етапу літератури в різні періоди, виховує у школярів повагу до книги, потребу йти поруч з улюбленими творами й митцями протягом подальшого життя.

Перелік художніх творів для вивчення укладений відповідно до вікових особливостей дітей і підлітків на підставі рекомендацій науковців, учителів, психологів, бібліотекарів, а також результатів досліджень кола дитячого і підліткового читання школярів різних вікових категорій.

Програма є основою для календарно-тематичного та поурочного планування, в якому вчитель, враховуючи запропоновану кількість годин на вивчення тем у межах розділу, розподіляє години на вивчення художніх творів і види навчальної діяльності, планує види роботи, що спрямовані на опанування змісту матеріалу та формування вмінь і навичок учнів, опрацювання різних рубрик програми. Це дасть можливість вчителю вільно і творчо підійти до реалізації програми в кожному класі, врахувати інтереси й рівень підготовки учнів, конкретні умови викладання (наявність художніх текстів; використання інформаційно-комунікаційних технологій; рівень володіння учнями іноземними мовами, знання української мови і літератури, історії та інших предметів; підготовка до контрольного оцінювання тощо).

Програма містить обов'язковий і варіативний компоненти. У кожному класі запропоновано теми й твори для обов'язкового текстуального вивчення, у тому числі поетичні твори для вивчення напам'ять. Варіативний компонент забезпечується можливістю вибору (вчителем і учнями) творів у межах обов'язкових тем, а також для уроків вивчення сучасної літератури, розвитку мовлення, позакласного читання і для уроків із резервного часу. Вибір учнів (в окремих розділах і темах програми) вимагає від учителя відповідного планування уроків, творчості, врахування читацьких інтересів молоді, здатності йти поруч зі своїми вихованцями, допомагати формуванню їхніх духовних потреб та естетичних смаків у сучасний період.

Літературна освіта в основній школі спрямована на розвиток сформованих (у початковій школі) і формування нових компетентностей і компетенцій.

Відповідно до Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти програма із світової літератури для 6-7 класів забезпечує розвиток ключових компетентностей (уміння вчитися, спілкуватися державною, рідною та іноземними мовами, інформаційно-комунікаційної, соціальної, громадянської, загальнокультурної), а також спрямована на формування літературної компетентності, яка передбачає:

- розуміння учнями літератури як невід'ємної частини національної і світової художньої культури;
- усвідомлення специфіки літератури як мистецтва слова, її гуманістичного потенціалу і місця в системі інших видів мистецтва;
- знання літературних творів, обов'язкових для вивчення, ключових етапів і явищ літературного процесу, основних світоглядних позицій видатних письменників, усвідомлення їхнього внеску в скарбницю світової культури;
- оволодіння основними літературознавчими поняттями й застосування їх у процесі аналізу та інтерпретації творів;
- формування якостей творчого читача та розвиток читацького досвіду;
- уміння і навички створення усних і письмових робіт різних жанрів;
- уміння орієнтуватися у світі художньої літератури і культури (класичної і сучасної), оцінювати художню вартість творів, порівнювати їх (у різних перекладах; в оригіналах і перекладах, переспівах; втілення в інших видах мистецтва тощо).

Викладання світової літератури в загальноосвітніх навчальних закладах України здійснюється українською мовою. Твори зарубіжних письменників у курсі світової літератури вивчаються в українських перекладах.

Програма складається із трьох колонок. Зміст першої колонки містить розгорнуті теми відповідно до Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти. До кожного розділу програми визначені обов'язкові результати навчання, спрямовані на досягнення учнями різнобічних компетентностей.

Зміст першої колонки містить розгорнуті теми відповідно до Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти. До кожного розділу програми визначені обов'язкові результати навчання, спрямовані на досягнення учнями здоров'я збережувальної, соціальної, загальнокультурної та інших компетентностей. Зміст навчального матеріалу в програмі розподілено за розділами й темами, що є *актуальними для учнів* відповідно до їхніх вікових особливостей. У межах кожного розділу й теми виокремлено етичні й естетичні проблеми (аспекти), в анотаціях увиразнено ціннісні характеристики літературних творів (тематика і проблематика, зміст і засоби створення образів,

художні особливості та ін.), підкреслено внесок письменників у скарбницю світової літератури й культури, популярність їхніх творів за різних часів.

Вивчення літератури в кожному класі завершує спеціальний розділ *«Сучасна література»*, в якому представлені твори різних жанрів, популярні в різних країнах і пов'язані з проблемами сучасної молоді, тенденціями розвитку сучасного літературного процесу і культури загалом. Розширення кола сучасної літератури в програмі відбувається поступово: від нескладних творів казкового, пригодницького, фантастичного змісту до творів більш складних і за своїм обсягом, і за жанрово-стильовими особливостями, і за проблематикою (моральною, загальнокультурною, історичною, суспільно значущою тощо). Сучасна література має підготувати учнів до входження в сучасний світ, допомогти інтегруватися в соціокультурне середовище, знаходити спільну мову з однолітками різних країн і народів.

У другій колонці подано інформацію про досягнення учнів з ТПМ у процесі навчання учнів мають бути сформовані основні вміння й навички роботи з художнім твором, початкові уявлення про творчість письменників, окремі жанри, елементи змісту і форми, їх взаємозв'язок.

Третя колонка стосується особливостей корекційно-розвивальної роботи в процесі навчання дітей з ТПМ. Тут розташовано детальну інформацію щодо формування компонентів мовленнєвої та навчальної діяльності, розвиток тих психічних функцій, що беруть участь у процесі читання і письма, особистісних якостей, які є основою благополучного засвоєння знань, умінь і навичок, що передбачені програмою, з урахуванням загальних та індивідуальних особливостей мовленнєвого розвитку учня. Зміст корекційно-розвивальної лінії навчання, з одного боку, відбиває послідовність формування певних складових що входять до психологічної структури читання, а також загальнонавчальних, з іншого боку, розкриває умови, за яких має відбуватися накопичення знань та вдосконалення умінь в рамках кожного напрямку з урахуванням своєрідного мовленнєвого розвитку школярів.

Усього – 31 годин

Текстуальне вивчення творів – 31

№ №	К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
1	1	<p align="center">ВСТУП</p> <p>Література як вид мистецтва. Художній образ.</p> <p>Теорія літератури (ТЛ). Художній образ, початкові поняття про традиційний образ, вічний образ.</p> <p>Література і культура (ЛК) Специфічні ознаки різних видів мистецтва. Вічні образи в літературі й мистецтві.</p> <p>Україна і світ (УС). Традиційні образи українського і зарубіжного фольклору.</p> <p>Елементи компаративістики (ЕК). Особливості зображення одного й того самого образу в різних видах мистецтва.</p>	<p>Учень /учениця:</p> <p>виявляє ознаки різних видів мистецтва, встановлює своєрідність літератури в системі видів мистецтва, її характерні риси;</p> <p>дає визначення поняття «художній образ», знає його різновиди – «традиційний образ», «вічний образ»;</p> <p>наводить 2-3 приклади традиційних і вічних образів (з фольклору, прочитаних літературних творів, знайомих видів мистецтва);</p> <p>виявляє специфіку зображення одного й того самого образу в літературі та інших видах мистецтва;</p> <p>розповідає про свої улюблені твори літератури й мистецтва, виявляє їх специфічні риси;</p> <p>розкриває значення мистецтва (в тому числі художньої літератури) для становлення особистості, життя людства.</p>	<p>Розвиток умінь швидкого орієнтування в системі різних видів мистецтва, що обумовлені характерними рисами шляхом пошуку необхідної інформації за засвоєним шаблоном.</p> <p>Розвиток контролю за правильністю власної мови у передбачених педагогом завданнях.</p> <p>Уточнення знань, пов'язаних з розумінням та використанням понять «художній образ», «традиційний образ», «вічний образ» з метою подальшого розвитку умінь розрізняти їх, наводити приклади та вводити у словник власного використання.</p>
2	5	<p align="center">МІФИ НАРОДІВ СВІТУ</p> <p>Поняття про міф. Основні тематичні групи міфів (про створення і будову світу, про героїв, календарні та ін.). Відображення єдності людини й природи в міфах різних народів. Популярні міфологічні образи, сюжети, мотиви різних народів.</p>	<p>Учень/учениця:</p> <p>визначає причини появи міфів, особливості міфологічного світосприйняття;</p> <p>дає визначення поняття «міф», відрізняє його від казки;</p> <p>називає тематичні групи міфів, наводить приклади сюжетів і образів, що належать до певних груп міфів;</p> <p>розуміє (на елементарному рівні) поняття «мотив»,</p>	<p>Формування поняття ««міф», «мотив», «тема» шляхом здійснення записів відповідних визначень до літературознавчого словничка з подальшим їх запам'ятовуванням та відтворенням шляхом організації ігор-завдань, спрямованих на</p>

		<p>Грецькі міфи. Міф про Прометея. Міфи про Геракла (1-2 міфи). Дедал і Ікар. Нарцис. Пігмаліон і Галатя. Орфей і Еврідіка. Деметра і Персефона (3-4 за вибором учителя).</p> <p>Індійські міфи. Творення. Про створення ночі. Про потоп. Про золоті часи (2-3 за вибором учителя).</p> <p>Єгипетські міфи. Ра та Апоп. Міф про те, як Тефнут покинула Єгипет (1-2 за вибором учителя).</p> <p>(ТЛ). Міф, мотив. Поглиблення поняття про образ (міфологічний образ).</p> <p>(ЛК) Втілення міфів народів світу в мистецтві (живопис, музика, кіно, театр, мультиплікація та ін.).</p> <p>Україна і світ (УС). Давні міфологічні уявлення українців (про створення світу, про природу, про добрі й злі сили).</p> <p>Елементи компаративістики (ЕК) Подібність елементів у міфах різних народів (образи, сюжети, мотиви). Міф і казка.</p>	<p>співвідносить його із поняттям «тема» (як часткове і ціле; мотив – реалізація теми); називає провідні міфологічні теми (творення світу, діяння героїв та ін.) й мотиви (сонця, ночі, випробування та ін.), що виявляються у міфах різних народів;</p> <p>переказує найвідоміші міфи народів світу, розкриває їх загальнолюдський зміст;</p> <p>характеризує популярні міфологічні образи, показує втілення в них народних уявлень про світ, виявляє актуальний зміст міфологічних образів;</p> <p>зіставляє типологічно подібні образи (наприклад, образи героїв та ін.) у міфах народів світу;</p> <p>виявляє схожість давніх міфологічних уявлень українців і міфології інших народів;</p> <p>розкриває специфіку втілення міфів народів світу у знайомих творах мистецтва (живопис, музика, театр, кіно, мультиплікація тощо);</p> <p>розповідає про свої улюблені міфи, міфологічних героїв, висловлює власне ставлення до них.</p>	<p>засвоєння як їхнього вимовного боку, так і смислового.</p> <p>Розвиток умінь передачі почутого тексту з урахуванням його логіки, композиції сюжету, засобів мовної лексики, синтаксису, шляхом ігрових – вправ.</p> <p>Розвиток умінь висловлювати власні міркування щодо змісту почутого чи прочитаного: виражати власні міркування щодо подій і їх учасників.</p> <p>Актуалізація умінь, будувати власне висловлювання шляхом розповіді про міфи, міфологічних героїв, та власне ставлення до них.</p>
3	3	<p>МУДРІСТЬ БАЙКИ</p> <p>Байка як літературний жанр, її характерні ознаки, особливості художньої будови, повчальний зміст.</p> <p>Езоп. «Лисиця і виноград», «Вовк і Ягня», «Крук і лисиця», «Мурашки</p>	<p>Учень /учениця:</p> <p>дає визначення жанру «байки», називає її характерні ознаки, підтверджує прикладами з прочитаних творів;</p> <p>розкриває специфіку художньої структури байки;</p> <p>пояснює мораль байок, визначає місце її розташування в прочитаних творах;</p>	<p>Розвиток умінь аналізувати жанр «байки» з метою розкриття специфіки художньої структури байки виокремлення головної думки шляхом виконання спеціальних вправ, які</p>

	<p>й Цикада» (2-3 за вибором учителя). Поєднання конкретного і загального в байках Езопа. Втілення людських якостей (працелюбність, розум, хитрість, дурість, жорстокість, лінощі та ін.) в алегоричних образах. Мораль байок Езопа.</p> <p>Іван Андрійович Крилов (1769-1844). «Квартет», «Бабка й Муравель», «Вовк і Ягня» (1-2 за вибором учителя). Моральні проблеми в байках І.А. Крилова. Яскравість алегоричних образів.</p> <p>(ТЛ) Байка, езопова мова. Поглиблення понять про алегорію, образ (алегоричний образ).</p> <p>(ЛК) Втілення сюжетів і образів байок Езопа та І.А. Крилова у мистецтві.</p> <p>(УС). Поетичне переосмислення традиційних сюжетів і образів Езопа в українських байках.</p> <p>(ЕК). Специфіка художнього втілення сюжетів Езопа в байках І.А. Крилова.</p>	<p>розуміє поняття «езопова мова», демонструє на конкретних прикладах особливості езопової мови; зіставляє байки Езопа («Мурашки й цикада», «Вовк і Ягня») та І.А. Крилова («Бабка й Муравель», «Вовк і Ягня»), виявляє в них схожість і відмінності; характеризує алегоричні образи байок, виявляє в них прихований зміст; називає українські байки, в яких знайшли відображення сюжети й образи байок Езопа; розкриває специфіку художнього втілення сюжетів і образів байок Езопа та І.А. Крилова у світовому мистецтві (на прикладі окремих творів образотворчого мистецтва, мультиплікації та ін.).</p>	<p>передбачають оперування невеликою кількістю матеріалу (наприклад, читання та пояснення мораль байок, визначає місце її розташування в прочитаних творах).</p> <p>Актуалізація навичок самоконтролю за якістю вимови шляхом виконання вправ парами з метою виправлення помилок один одного, а також самоконтролю за власною вимовою під час здійснення переказу (фрагментів байок).</p>
--	---	--	---

4	8	<p align="center">ПРИГОДИ І ФАНТАСТИКА</p> <p>Ж.Верн «П'ятнадцятилітній капітан», Р.Л. Стівенсон «Острів скарбів» (1 твір за вибором учнів) Жуль Верн (1828-1905). «П'ятнадцятилітній капітан». Тема духовного випробування людини в романі Ж. Верна. Образ Діка Сенда, моральні якості героя, його мужність і людяність. Дік Сенд і його друзі. Дік Сенд і Негоро. Проблема рабства в романі. Описи природи.</p> <p>Роберт Льюїс Стівенсон (1850-1894). «Острів скарбів». Особливості розвитку пригодницького сюжету у творі. Система образів (Джим Хокінс і його товариші), пірат Сільвер та ін.). Моральні цінності.</p> <p>Чарльз Діккенс (1812-1870). «Різдвяна пісня в прозі». Подорож у часі й просторі Скруджа. Динаміка образу Скруджа, причини його духовного переродження. Сюжет і композиція повісті. Значення образу Різдва у творі. Елементи фольклору (казки, пісні).</p> <p>Микола Васильович Гоголь (1809-1852). «Ніч перед Різдвом». Народні традиції і звичаї у творі. Тема кохання. Образи Оксани і Вакули. Роль фантастики в повісті. Елементи фольклору (традиційні образи – відьма, чорт, місяць та ін.; різдвяні</p>	<p>Учень /учениця: переказує (стисло) основні події роману «П'ятнадцятилітній капітан» Ж. Верна (або «Острів скарбів» Р.Л. Стівенсона); розкриває основні теми і проблеми роману Ж. Верна (або Р.Л. Стівенсона); визначає роль описів природи у творі Ж. Верна (або Р.Л. Стівенсона); характеризує образ Діка Сенда (або Джима Хокінса), порівнює його з іншими персонажами, визначає етапи духовного зростання героя, зміни в його внутрішньому світі, у сприйнятті людей і життя; визначає ключові моменти сюжету повісті Ч. Діккенса «Різдвяна пісня в прозі»; простежує динаміку образу Скруджа, знаходить у тексті відповідні цитати; висловлює власне ставлення до Скруджа (до зміни героя і після його внутрішньої зміни); знаходить елементи фольклору в повісті Ч. Діккенса, виявляє їх роль у тексті; розповідає про зв'язки М.В. Гоголя з Україною (окремі факти біографії), знає про музеї М.В. Гоголя в Україні (Гоголеве, Великі Сорочинці); виявляє національні традиції й звичаї, що знайшли відбиток у повісті М. В. Гоголя «Ніч перед Різдвом», елементи українського фольклору у творі (традиційні образи, символи, елементи казки та ін.); характеризує образи Оксани й Вакули («Ніч перед Різдвом»); інтерпретує окремі епізоди повісті М.В. Гоголя; висловлює власні враження, емоції, почуття, роздуми від прочитаних творів; визначає особливості композиції творів;</p>	<p>Розвиток умінь, стисло і лаконічно висвітлювати основні події роману. Формування навичок порівняння шляхом зосередження уваги на суттєвих ознаках явища з подальшим їх аналізом за допомогою спеціально дібраних вправ, що передбачають багаторазове повторення того ж алгоритму дій (табличне складання порівняльної характеристики героїв, усний творчий диктант із зосередженням на суттєвих ознаках, проблемні запитання). Розвиток навичок контролю над власним висловлюванням шляхом виконання вправ «послухай мене» з метою виправлення помилок один одного, а також самоконтролю за власною вимовою під час здійснення переказу (фрагментів тексту). Актуалізація умінь інтерпретувати окремі епізоди повісті «Ніч перед Різдвом» шляхом опису власних вражень, емоцій, почуття, роздуми від прочитаних творів.</p>
---	---	---	---	---

		<p>символи; елементи казки).</p> <p>(ТЛ) Поглиблення понять про роман (пригодницький роман), повість. Композиція.</p> <p>(ЛК) Втілення сюжетів і мотивів прочитаних творів у мистецтві.</p> <p>(УС) М.В. Гоголь і Україна, музеї М.В. Гоголя в Україні (Полтавщина). Музей Ч. Діккенса у Великобританії (Лондон). Висловлювання українських митців про творчість Ж. Верна, Ч. Діккенса, М. В. Гоголя.</p> <p>(ЕК) Традиції фольклору (казка, пісня, народні образи) у творах Ч. Діккенса і М.В. Гоголя.</p> <p><u>Завершення I семестру (+ 2 год. резерв)</u></p>	<p>знаходить у творах письменників портрети персонажів, визначає роль портретів у розкритті образів;</p> <p>коментує висловлювання українських митців про Ж. Верна, Ч. Діккенса, М. Гоголя;</p> <p>називає 1-2 твори мистецтва за мотивами прочитаних творів, висловлює враження від них.</p>	
5	4	<p>ЛЮДСЬКІ СТОСУНКИ</p> <p>Антон Павлович Чехов (1860-1904). «Хамелеон», «Товстий і тонкий». Викриття пристосуванства, підлабузництва в оповіданнях А.П. Чехова. Діалог як основна форма розкриття сюжету. Майстерність письменника у змалюванні персонажів. Роль художньої деталі. Підтекст. Символічність назви.</p> <p>Джек Лондон (1876-1916). «Жага до життя». Проблеми життя і смерті, дружби й зрадництва у творі. Характеристика героїв твору. Описи природи та їх роль у тексті. Значення назви оповідання.</p>	<p>Учень /учениця:</p> <p>визначає актуальні проблеми у прочитаних творах, висловлює своє ставлення до порушених питань, розкриває їх актуальність;</p> <p>виявляє особливості сюжету і композиції творів, визначає кульмінаційні моменти;</p> <p>характеризує персонажів у їх ставленні до світу, природи, людей, мистецтва;</p> <p>пояснює вчинки персонажів, мотиви їхньої поведінки; розкриває внутрішні порухи, поривання, мрії й прагнення персонажів;</p> <p>пояснює символічний зміст назв творів;</p> <p>дає визначення поняття «художня деталь», знаходить художні деталі та встановлює їх роль у тексті (змалювання персонажів, розкриття їх внутрішнього стану, увиразнення авторської ідеї та н.);</p>	<p>Корекція навичок самостійного програмування висловлювань шляхом організації ситуацій, що стимулюють учня до встановлення причинно-наслідкових зв'язків та побудувати речення з опорою спочатку на задану конструкцію, а згодом самостійно.</p> <p>Розвиток навичок порівняння шляхом зосередження уваги на окремі факти життєвої і творчої біографії митців, порівнює образи (чеховських персонажів), знаходить спільні й відмінні риси поміж ними.</p> <p>Актуалізація умінь порівнювати</p>

	<p>Г. Бічер-Стоу «Хатина дядька Тома», В. Г. Короленко «Сліпий музикант» (1 твір за вибором учителя) Гарріет Бічер-Стоу (1811-1896). «Хатина дядька Тома». Проблема рабства і ставлення до людей різних рас і національностей у творі. Образи дядька Тома, Елізи, Джорджа Гарріса, Джорджа Шелбі, Евангеліни (Еви). Ідеї доброти, поваги до людини, мужності, толерантності. Викриття жорстокості й расової неприязні в романі.</p> <p>Володимир Галактіонович Короленко (1853-1921). «Сліпий музикант». Пошук головним героєм (Петро Попельський) свого місця у світі. Тема мистецтва. Петро Попельський і Евеліна. Образ Максима Яценка, твердість його переконань, увага і повага до інших. Українська природа, народні образи й традиції в повісті.</p> <p>(ГЛ) Гумор, іронія, художня деталь, підтекст, притча. .</p> <p>(ЛК) Втілення сюжетів прочитаних творів у мистецтві. Актуальність проблематики творів у контексті сучасної культури: ставлення до людей різних народів, рас, національностей; пошук свого місця у сучасному світі; роль мистецтва;</p>	<p>дає визначення понять «гумор», «іронія», розуміє схожість і різницю між ними, виявляє гумор та іронію в текстах, значення для розкриття образів персонажів, авторської позиції;</p> <p>вирізняє в окремих епізодах підтекст, визначає прихований зміст висловлювання, обґрунтовує свою думку;</p> <p>знає про окремі факти життєвої і творчої біографії митців, про літературні музеї письменників;</p> <p>порівнює образи (чеховських персонажів), знаходить спільні й відмінні риси поміж ними;</p> <p>зіставляє літературні твори з їх екранізаціями, ілюстраціями (за вибором).</p>	<p>літературні твори з їх екранізаціями або ілюстраціями (за вибором).</p>
--	--	--	--

		<p>відповідальність за долю іншого і світу загалом та н..</p> <p>(УС). А.П. Чехов і Україна. В.Г. Короленко і Україна. Літературні музеї А.П. Чехова (Ялта) і В.Г. Короленка (Полтава) в Україні. Музеї А. Сент-Екзюпері в різних країнах (Франція, Японія та н..).</p> <p>(ЕК). Порівняння образів чеховських персонажів (Очумелов, «товстий», «тонкий»): схожість і відмінність між ними. Зіставлення літературних творів з екранізаціями, ілюстраціями до них.</p>		
6	4	<p>ПОЕТИЧНЕ БАЧЕННЯ СВІТУ</p> <p>Мацуо Басьо (1644-1694). Хайку. Відображення японських уявлень про красу в поезії митця. Лаконізм форми і широта художнього змісту хайку. Зображення станів природи в ліриці М. Басьо. Роль художньої деталі. Підтекст.</p> <p>Роберт Бернс (1759-1796). «Моє серце в верховині...». Ідея любові до батьківщини у вірші Р. Бернса. Антитеза (рідний край – чужина). Елементи фольклору (традиційні образи, постійні епітети, повтори та н..).</p> <p>Генрі Лонгфелло (1807-1882). «Пісня про Гайавату» (1 розділ за вибором учителя). Міфи</p>	<p>Учень /учениця:</p> <p>виразно читає твори поетів в українських перекладах та іноземною мовою (за умови володіння нею); висловлює враження від прочитаного, а також емоції й почуття, що виникли від зустрічі з поезією; дає визначення жанрів хайку, поеми, знає їх характерні ознаки; визначає особливості розвитку сюжету (ліричного – не тільки перебіг зовнішніх подій, а передовсім плин образів, почуттів, емоцій, думок); характеризує образ ліричного героя, простежує зміни його внутрішнього стану, знаходить відповідні цитати в тексті; виявляє окремі особливості художньої мови у творах письменників (використання відповідних засобів – епітетів, метафор, повторів, інверсії тощо); знаходить у поетичних текстах художні деталі, виявляє їх роль у розкритті картин природи, станів</p>	<p>Корекція навичок виразного читання шляхом виконання невеликих завдань, що мають на меті розуміння та запам'ятовування інформації з подальшим виконанням, які потребують оперування набутими знаннями (продовження переказу, розпочатого вчителем або однокласником тощо).</p> <p>Розвиток умінь у власному мовленні користуватися епітетами, метафорами, інверсії тощо, у розкритті картин природи, станів ліричного героя.</p> <p>Корекція самоконтролю за правильністю власної вимови у передбачених педагогом</p>

		<p>північноамериканських індіанців та їх втілення в поемі «Пісня про Гайавату». Елементи фольклору у творі (пісні, казки, легенди та н..). Образ Гайавати. Ідеї миру, національного єднання, служіння народові або Джанні Родарі (1920-1980). «Листівки з видами міст». Широта світу та його сприйняття ліричним героєм вірша. Листівки як символ широти світу і прагнення до його відкриття. (Альтернативне вивчення: 1 твір за вибором вчителя) (ТЛ). Хайку, поема, ліричний герой. (ЛК). Початкові відомості про специфіку розуміння краси в різних культурах. (УС). Видатні українські перекладачі творів зарубіжних поетів. (ЕК). Елементи фольклору і міфів у творах Р. Бернса і Г. Лонгфелло.</p>	<p>ліричного героя; виявляє підтекст у прочитаних творах, можливості його різного трактування; визначає провідні теми, мотиви, ідеї прочитаних творів; усвідомлює специфіку розуміння краси в різних культурах на прикладі поетичних творів; вирізняє елементи фольклору (традиційні образи й символи, ознаки пісні) у вірші Р. Бернса «Моє серце в верховині...», елементи міфів і фольклору (традиційні образи, символи, сюжети, ознаки казки) в «Пісні про Гайавату» Г. Лонгфелло; характеризує образ Гайавати як національного героя; називає імена видатних українських перекладачів творів зарубіжних поетів, показує майстерність їхніх художніх перекладів, барви української мови.</p>	<p>завданнях.. Актуалізація знань, пов'язаних з розумінням та використанням понять поема, роман з метою подальшого розвитку умінь розрізняти їх, наводити приклади та вводити у власне мовлення.</p>
7	2	<p>ОБРАЗ МАЙБУТНЬОГО В ЛІТЕРАТУРІ Рей Дуглас Бредбері (нар. 1920). «Усмішка». Тривога за руйнування духовних цінностей в оповіданні «Усмішка». Образ Тома, його динаміка. Значення образу Джоконди для розкриття головної ідеї твору. Роберт Шеклі (1928-2005). «Запах думки». Утвердження сили людської думки у творі. Духовне й фізичне випробування Кліві. Роздуми автора</p>	<p>Учень /учениця: виразно читає текст і визначає головну думку прочитаного, підтверджує її прикладами, цитатами з тексту; називає основні ознаки фантастичної літератури та виявляє їх у прочитаних творах; характеризує образи головних героїв фантастичних оповідань Р. Бредбері і Р. Шеклі; встановлює сутність конфлікту поміж героєм і світом (Том і натовп, Кліві і неземна цивілізація); характеризує образи майбутнього у творах</p>	<p>Розвиток умінь характеризувати порівнювати, зіставляти, персонажів фантастичних творів, встановлювати сутність конфлікту поміж героями і світом шляхом висловлювання власної думки. Корекція навичок звукового контролю за якістю вимови шляхом виконання вправ підгрупами з метою виправлення помилок один одного, а також самоконтролю за власною</p>

		<p>про майбутнє людини та людства. Гуманістичний зміст оповідання – віра в перемогу людського розуму.</p> <p>(ТЛ). Конфлікт. Поглиблення поняття про фантастику.</p> <p>(ЛК). Образ майбутнього у творах сучасного мистецтва (живопис, кіно, музика та ін.).</p> <p>(УС). Українські письменники-фантасти, їхні твори для дітей.</p> <p>(ЕК) Том і Кліві: схожість і відмінності. Образи майбутнього в літературі та інших видах мистецтва.</p>	<p>письменників;</p> <p>зіставляє персонажів фантастичних творів (Том і Кліві);</p> <p>називає твори сучасного мистецтва на тему майбутнього (кіно, живопис, музика тощо), зіставляє їх із творами Р. Бредбері й Р.Шеклі;</p> <p>висловлює свою думку щодо майбутнього людства, ролі літератури й мистецтва в майбутньому.</p>	<p>вимовою під час усного переказу.</p>
8	3	<p align="center">СУЧАСНА ЛІТЕРАТУРА ЗРОСТАННЯ І ВЗАЄМИНИ ЗІ СВІТОМ</p> <p>Міхаель Андреас Гельмут Енде (1929-1995). «Джим Гудзик і машиніст Лукас». Фантастична країна Усландія та її мешканці (король, Лукас, пан Ермель, пані Ваас). Моральні цінності, що утверджуються у творі (дружба, кохання, сім'я, повага до інших, любов до батьківщини).</p> <p>Крістіне Нестлінгер (нар. 1936). «Конрад, або Дитина з бляшанки». Незвичайність образу Конрада, риси його характеру. Конрад і його становлення у світі.</p> <p>(ТЛ) Поглиблення понять про повість (психологічна повість, повість-казка),</p>	<p>Учень /учениця:</p> <p>розповідає про основні події сюжету творів, виокремлює в них кульмінаційні моменти;</p> <p>визначає актуальні проблеми у творах митців, пов'язані із зростанням дитини, її взаєминами із колективом, світом дорослих;</p> <p>висловлює і пояснює свою точку зору щодо вчинків персонажів, їхніх стосунків;</p> <p>визначає жанрові ознаки (казки, повісті, роману) в прочитаних творах;</p> <p>виявляє риси характерів героїв у життєвих випробуваннях;</p> <p>осмислює поняття «добро» і «зло», «життя» і «смерть», «любов» і «ненависть», «миłosердя» і «байдужість» у процесі інтерпретації художніх образів, епізодів прочитаних творів, розмірковує про вибір життєвої позиції, моральні цінності;</p> <p>порівнює образи дітей і підлітків у прочитаних</p>	<p>Розвиток умінь аналізувати текст з метою виокремлення головної думки, висловлювати і пояснювати свою точку зору щодо вчинків персонажів, їхніх стосунків, шляхом виконання спеціальних вправ, які передбачають оперування невеликою кількістю матеріалу (наприклад, невеличкі тексти із яких учень визначає жанрові ознаки казки, повісті або роману). Осмислення нових понять «добро» і «зло», «життя» і «смерть», «любов» і «ненависть», «миłosердя» і «байдужість» у процесі інтерпретації художніх образів, епізодів прочитаних творів, шляхом переказу тексту із</p>

		<p>роман (фантастичний роман). Література і культура (ЛК). Фентезі в різних видах мистецтва (література, кіно, живопис та ін.), комп'ютерних іграх тощо. Початкове уявлення про категорію «художність» в оцінці творів масового мистецтва.</p> <p>(УС). Сучасна українська література для дітей і про дітей.</p> <p>(ЕК). Порівняння образів дітей у творах українських і зарубіжних авторів.</p>	<p>протягом року творах, називає своїх улюблених персонажів і висловлює власне ставлення до них; розповідає про свої улюблені твори сучасних письменників, виявляє в них актуальний зміст; розуміє значення категорії «художність» для оцінки творів масового мистецтва.</p>	<p>уживаними поданими словами.</p>
9	1	<p>ПІДСУМКИ</p> <p>Узагальнення і систематизація навчального матеріалу.</p>	<p>Учень /учениця:</p> <p>знає авторів і відомих українських перекладачів творів зарубіжних письменників, що вивчалися протягом року;</p> <p>розкриває ідейно-художній зміст, актуальність прочитаних творів, їх сюжетно-композиційні особливості, систему образів, жанрову своєрідність (окремих жанрів – оповідання, повість, роман, хайку, поема);</p> <p>знає визначення основних літературознавчих понять, що вивчалися протягом 5-6 класу, застосовує їх у процесі аналізу й інтерпретації текстів (окремих фрагментів і компонентів – образів, сюжетів та ін.);</p> <p>демонструє вміння зіставляти оригінали й переклади творів (на окремих рівнях – тематики, проблематики, образів, сюжетів, мовних особливостей та ін.), а також порівнювати твори різних видів мистецтва;</p> <p>усвідомлює взаємозв'язки української літератури з іншими літературами (на рівні окремих спільних рис міфології, жанрів (байка та ін.), тем (природа та ін.),</p>	<p>Розвиток навичок самостійного програмування висловлювань шляхом організації ситуацій, що стимулюють учня до встановлення причинно-наслідкових зв'язків та уміння побудувати речення з опорою спочатку на задану конструкцію, а згодом самостійно.</p> <p>Уточнення умінь аналізувати й інтерпретувати тексти (окремих фрагментів і компонентів – образів, сюжетів та ін.), порівнювати твори різних видів мистецтва</p>

			образів (дітей та ін.) тощо).	
		<p>Для вивчення на пам'ять Р. Бернс. «Мое серце в верховині...» М. Басьо. Хайку (3-4 за вибором учня) Г. Лонгфелло. «Пісня про Гайавату» (уривок, запропонований учням учителем)</p>		<p>Розвиток навичок правильного відтворення по пам'яті уривка, шляхом виконання спеціальних вправ на довільному рівні організації діяльності (розвиток умінь слідувати за інтонацією та звуковимовою).</p>

Усього – 31 годин

Текстуальне вивчення творів – 31 година

№№	К- ть год	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
1	1	<p style="text-align: center;">ВСТУП</p> <p>Оригінал і переклад. Види перекладів, специфіка художнього перекладу. Переклад і переспів.</p> <p>(ТЛ) Поглиблення понять про оригінал і переклад. Переспів.</p> <p>Література і культура (ЛК). Роль художніх перекладів у розвитку культурного діалогу, дружніх взаємин між народами.</p> <p>Україна і світ (УС). Основні відомості про розвиток української перекладацької традиції. Майстри художнього перекладу.</p> <p>Елементи компаративістики (ЕК). Основні принципи аналізу та інтерпретації оригіналу і художнього перекладу. Переклад і переспів: схожість і відмінність.</p>	<p>Учень /учениця:</p> <p>дає визначення понять «оригінал», «переклад», «переспів», розрізняє їх (на прикладі окремих текстів);</p> <p>знає види перекладу – прямий (непрямий), точний (неточний), повний (неповний), вільний та ін., встановлює різницю поміж ними (на конкретних прикладах текстів);</p> <p>знає витoki й основні етапи української перекладацької традиції, імена видатних українських перекладачів, котрі зробили значний внесок в культуру України, прилучення українців до світових здобутків;</p> <p>порівнює переклад і переспів одного й того самого твору, встановлює схожість і відмінність між ними;</p> <p>розуміє значення опанування творів в оригіналі (іноземною мовою), роль художніх перекладів у розвитку культури, взаємин між народами, становленні особистості.</p>	<p>Корекція навичок послідовної вимови фонем, що входять до складу слів з поступовим збільшенням об'єму лінгвістичних одиниць.</p> <p>Розвиток виразного читання у процесі виконання завдань, які передбачають читання вголос, та зв'язного мовлення (на матеріалі усного переказу).</p>
2		БИЛИНИ І БАЛАДИ	<p>Учень /учениця:</p>	<p>Розвиток умінь виразно читати, билини і балади, висловлювати власне враження</p>

<p>6</p>	<p>Балада як жанр фольклору і літератури. Характерні ознаки балади. «Король Лір і його дочки». Моральний урок у творі. Король Лір як вічний образ.</p> <p>«Як Робін Гуд став розбійником», «Поєдинок Робіна Гуда з Гаєм Гізборном» (1 за вибором учителя). Ідеї свободи і служіння народові. Образ народного захисника Робіна Гуда.</p> <p>Йоганн Крістоф Фрідріх Шиллер (1759-1805). «Рукавичка». Випробування головного героя балади. Образ справжнього лицаря, його мужність, відвага, людська гідність.</p> <p>Адам Міцкевич (1798-1855). «Світязь». Утвердження любові до батьківщини й героїзму в баладі А. Міцкевича. Символічні образи, елементи фольклору у творі.</p> <p>Роберт Льюїс Стівенсон (1850-1894). «Балада про вересовий напій». Основний конфлікт балади (батько і син – король, свобода - рабство). Утвердження духовної сили піктів, їх героїзму в захисті національних цінностей. Символіка твору.</p> <p>(ТЛ) Билина, балада, гіпербола, символ.</p> <p>(ЛК) Історія і культура Київської Русі. Зображення героїв билин і балад у мистецтві (живописі, музиці,</p>	<p>виразно читає билини і балади, висловлює власне враження про них, емоційне ставлення до змальованих подій, героїв;</p> <p>дає визначення жанрів «билина», «балада», виявляє їх характерні ознаки в текстах прочитаних творів;</p> <p>знає цикли билин (Київський і Новгородський), ключові твори і героїв циклів;</p> <p>визначає характерні риси фольклорних балад («Король Лір і його дочки», балади про Робіна Гуда);</p> <p>характеризує образи билин і фольклорних балад як традиційні й вічні, розкриває втілення в них народних уявлень (про мораль, патріотизм, героїзм та ін.);</p> <p>переказує сюжет билин і балад (в окремих частинах і цілісно);</p> <p>визначає ключові (в тому числі кульмінаційні) моменти в літературних баладах і встановлює, як у ключових моментах виявляються риси героїв, увиразнюється ідея твору;</p> <p>характеризує образи персонажів літературних балад;</p> <p>виявляє засоби поетичної мови в билинах і баладах (гіперболи, епітети, метафори, повтори та ін.), в тому числі фольклорного походження;</p> <p>визначає у прочитаних творах символи (наприклад, рукавичка, озеро, білі лілії, вересовий напій, кінь та ін.), розкриває їх прихований зміст;</p>	<p>про них, емоційне ставлення до змальованих подій, героїв шляхом виконання спеціальних вправ, які передбачають оперування невеликою кількістю матеріалу (наприклад, читання абзацу з метою визначення головної думки спочатку із заданою конструкцією речення тощо) розподіл героїв та читання їх порізно, переказувати сюжет билин і балад (в окремих частинах і цілісно).</p> <p>Корекція навичок контролю за якістю вимови шляхом виконання вправ парами з метою виправлення помилок один одного, а також самоконтролю за власною вимовою під час здійснення переказу сюжетів і образів билин і балад у мистецтві (творах живопису, музики, кіно, мультиплікації та ін. – за вибором).</p>
-----------------	--	---	---

		<p>мультиплікації та ін.). (УС) А. Міцкевич і Україна. Музеї А. Міцкевича і пам'ятники письменників в Польщі (Познань), Україні (Львів), Білорусі (Новогрудка). Українські образи й мотиви в баладі А. Міцкевича «Світязь». (ЕК) Порівняння особливостей фольклорних і літературних балад, оригіналів і перекладів (як цілісно, так і в окремих фрагментах).</p>	<p>читає мовою оригіналу тексти літературних балад, аналізує їх (за умови володіння іноземною мовою); зиставляє оригінали літературних балад із художніми перекладами, виявляє особливості авторського відтворення особливостей оригіналів у перекладах; порівнює між собою різні художні переклади літературних балад; розкриває особливості відтворення сюжетів і образів билин і балад у мистецтві (творах живопису, музики, кіно, мультиплікації та ін. – за вибором); називає відомих перекладачів билин, зарубіжних балад, виявляє майстерність їхніх перекладів.</p>	
3	7	<p align="center">ІСТОРІЧНЕ МИНУЛЕ В ЛІТЕРАТУРІ</p> <p>Вальтер Скотт (1771 – 1832). «Айвенго». В. Скотт – засновник історичного роману. Історія і художній вимисел у романі «Айвенго». Утілення в образі Айвенго кодексу лицаря, художні засоби створення образу. Зіткнення добра, краси й справедливості із жорстокістю і підступністю. Образи Бріана де Буагильбера, принца Джона, Фрон де Бефа, Моріса де Брасі, Ровени, Ребекки. Історичний колорит твору і</p>	<p>Учень /учениця: - знає основні відомості про життя і творчість письменників; - виразно читає твори (фрагменти або цілісно), виявляє емоційне враження від прочитаного, пояснює своє ставлення; - виявляє історичну основу прочитаних творів; - висловлює власне судження щодо подій і образів, підтверджує свою думку цитатами з тексту; - переказує текст (у частинах або цілісно) з виявленням особливостей сюжету (епічного або ліричного);</p>	<p>Розвиток навичок виразного читання творів шляхом (фрагментів або цілісно), виявляє емоційне враження від прочитаного, пояснює своє ставлення. Актуалізація навичок здійснювати порівняння шляхом зосередження уваги на суттєвих ознаках явищ з подальшим їх аналізом за допомогою спеціально дібраних вправ, що передбачають багаторазове повторення того ж алгоритму дій (табличне складання порівняльної характеристики героїв, літературний диктант із зосередженням суттєвих ознаках, порівнює образи героїв (Бріан де Буагильбер і Айвенго, леді</p>

	<p>засоби його створення. Динаміка сюжету і гумор.</p> <p>Друга світова війна у європейській поезії (К.І. Галчинський («Лист з полону», «Пісня про солдатів Вестерплатте» та ін.), А. Маргул-Шпербер («Про назву концтабору Бухенвальд»), Б.Ш.Окуджава «До побачення, хлопчики...»</p> <p>Василь Володимирович Биков (1924 – 2003). «Альпійська балада». Особливості сюжету і композиції повісті. Образи Івана Терешка і Джулії. Протиставлення сили дружби і кохання світу насильства. Гуманістичний зміст повісті. Символічність назви твору, риси жанру балади в ньому.</p> <p>(ТЛ) Поглиблення понять про роман (історичний роман). Види і функції пейзажу у творі. Початкові поняття про художній час, художній простір. (ЛК) Культура проти війни (твори живопису, музики, кіно, в яких викривається фашизм).</p> <p>(УС) Висловлювання українських митців про В. Скотта, його вплив на розвиток історичного роману.</p> <p>(ЕК) Порівняння образів персонажів (Бріан де Буагильбер і Айвенго, леді Ровена і Ребекка). Зіставлення літературних творів із їх утіленнями в інших видах мистецтва (кіно, театр,</p>	<p>- характеризує образи персонажів, виявляє в них ключові риси, національний і загальнолюдський зміст;</p> <p>- порівнює образи героїв (Бріан де Буагильбер і Айвенго, леді Ровена і Ребекка), виявляє схожість і відмінності між ними;</p> <p>- вирізняє у прочитаних текстах художні засоби створення образів персонажів, встановлює функції засобів образотворення;</p> <p>- характеризує образ автора і засоби вираження авторської позиції;</p> <p>- визначає види і функції пейзажу у прочитаних творах (розкриття образів, національного колориту, авторської позиції, ідеї);</p> <p>- дає визначення поняття «художній час», пояснює його відмінність від хронологічного часу;</p> <p>- виокремлює епізоди текстів, де відбувається зміщення лінійного часу, відхід автора від хронологічної послідовності у викладі подій, пояснює значення цього прийому;</p> <p>- дає визначення поняття «художній простір», встановлює особливості художнього простору в прочитаних творах;</p> <p>- аналізує ліричні твори про Другу світову війну;</p> <p>- розуміє значення культури в боротьбі за мир, демократичні цінності.</p>	<p>Ровена і Ребекка), виявляє схожість і відмінності між ними;</p> <p>Корекція навичок правильного розподілу мовленнєвого видиху у процесі послідовної вимови фонем, що входять до складу слів (з поступовим збільшенням об'єму лінгвістичних одиниць: від коротких слів до невеликих фраз); правильного наголошування шляхом навмисного привертання уваги учнів до названих умов виразного читання у процесі виконання завдань, які передбачають читання вголос.</p>
--	---	--	---

		ілюстрації та ін.).		
4	2	<p>ДУХОВНЕ ВИПРОБУВАННЯ ЛЮДИНИ</p> <p>Джеймс Олдрідж (нар. 1918). «Останній дюйм». Проблема взаємин між батьками й дітьми. Символічність назви оповідання. Образи Бена і Деві, художні засоби їх створення. Віра у внутрішні можливості людини, подолання нею життєвих випробувань, здатність до порозуміння. Утвердження сімейних цінностей.</p> <p>Редьярд Кіплінг (1865-1936). «Балада про Схід і Захід». «Якщо...».</p> <p>Протистояння і примирення Сходу й Заходу в «Баладі про Схід і Захід» Р. Кіплінга. Антитези у творі. Ідеї миру і дружби. Динаміка образів головних героїв (Камаль, полковничий син).</p> <p>Проблема духовного випробування людини та її моральної стійкості у вірші Р. Кіплінга «Якщо». Сюжет і композиція вірша. Художні особливості твору, його провідна ідея (людина повинна залишатися собою у різних життєвих випробуваннях, зберігати вірність моральним принципам).</p> <p>(ТЛ) Поглиблення понять про баладу (літературну), оповідання, вірш.</p> <p>(ЛК) Втілення творів Дж. Олдріджа,</p>	<p>Учень /учениця:</p> <p>виразно читає художні тексти, емоційно сприймає, висловлює враження від прочитаних творів;</p> <p>розкриває історичні, моральні, філософські проблеми у творах письменників, актуальність проблематики оповідань для сьогодення;</p> <p>розповідає про основні факти життя і творчості митців;</p> <p>вирізняє напружені (кульмінаційні) моменти сюжету, їх значення для розкриття образів персонажів;</p> <p>аналізує образи персонажів: їх характерні риси, вчинки, стосунки з іншими персонажами, динаміку, засоби створення (художня деталь, символи та ін.);</p> <p>визначає у творах антитези, пояснює, як вони реалізовані у творах;</p> <p>знаходить у прочитаних творах символи, виявляє їх прихований зміст, множинність трактування;</p> <p>порівнює оригінали й художні переклади (фрагменти) творів митців (за умови володіння іноземною мовою);</p> <p>висловлює власне ставлення до порушених у творах філософських і моральних проблем.</p>	<p>Розвиток навичок виразного читання, діалогічного мовлення: самостійно ставити запитання до співбесідника, дотримуватися основної змістової лінії, заданої в діалозі, використовувати зразок, стимульний зоровий та слуховий матеріал.</p> <p>Корекція навичок виразного мовлення: уміння передавати стиль повідомлення, характер персонажів за допомогою інтонації, дикції з дотриманням норм мовленнєвого етикету.</p> <p>Розвиток слухового контролю за вимовою та оформленням власних висловів.</p> <p>Розвиток умінь порівнювати оригінали й художні переклади (фрагменти) творів митців; висловлювати власне ставлення до порушених у творах філософських і моральних проблем.</p>

		<p>Р. Кіплінга в мистецтві (кіно, ілюстрації тощо).</p> <p>(УС) Дж. Олдрідж і Україна. Українські переклади творів митців.</p> <p>(ЕК) Порівняння оригіналів і художніх перекладів (фрагментів) творів митців.</p> <p><u>Завершення 1 семестру (+ 2 год. резерв)</u></p>		
5	6	<p>ДРУЖБА І КОХАННЯ</p> <p>Олександр Сергійович Пушкін (1799-1837). «19 жовтня 1825 року» Дитинство і юність О.С. Пушкіна. 19 жовтня – День Лицею. Лицейські друзі поета. Уславлення дружби й вірності у вірші О.С. Пушкіна «19 жовтня». Авторські спогади і роздуми у творі.</p> <p>Шолом-Алейхем (1859-1916). «Пісня над піснями». Віхи життєвого і творчого шляху письменника. Відображення у його творах долі єврейського народу. Тема кохання в повісті Шолом-Алейхема «Пісня над піснями». Еволюція героїв (Шимек і Бузя) у часі. Біблійні мотиви в повісті. Утвердження етичних цінностей.</p> <p>Або Олександр Грін (1880-1932). «Пурпурові вітрила». Поєднання реального і фантастичного в повісті. Основний конфлікт твору (Каперна – мрія). Ассоль і Грей. Символіка образу пурпурових вітрил. (Альтернативне</p>	<p>Учень/учениця:</p> <p>знає і розповідає про основні факти життя і творчості митців, їх зв'язки з Україною, увічнення їхньої пам'яті в літературних музеях, пам'ятниках;</p> <p>виявляє факти біографії О.С. Пушкіна у вірші «19 жовтня 1825 року»;</p> <p>визначає основну ідею вірша О.С. Пушкіна «19 жовтня 1825 року», знаходить відповідні цитати;</p> <p>характеризує образ автора у вірші О.С. Пушкіна «19 жовтня 1825 року», його спогади, зміни образу автора в часі;</p> <p>визначає роль описів природи у вірші «19 жовтня 1825 року», розкриває їх емоційне забарвлення і художні засоби втілення певних емоцій і почуттів;</p> <p>переказує основні події повістей «Пісня над піснями» Шолом-Алейхема і «Пурпурові вітрила» Олександра Гріна;</p> <p>визначає особливості сюжету і композиції повістей;</p> <p>характеризує духовно-емоційний світ</p>	<p>Розвиток умінь переказувати основні факти життя і творчості митців, їх зв'язки з Україною, увічнення їхньої пам'яті в літературних музеях, пам'ятниках.</p> <p>Корекція інтонаційної забарвленості шляхом виразного читання.</p> <p>Розвиток умінь аналізувати зміст тексту з метою відокремлення суттєвих відомостей від несуттєвих, робити висновки на основі здійсненого аналізу.</p> <p>Розвиток розумової операції узагальнення на основі співставлення головної думки та теми тексту з його назвою наприклад .«Пісня над піснями» Шолом-Алейхема і «Пурпурові вітрила» Олександра Гріна.</p> <p>Розвиток умінь розуміти послідовність подій, що мають місце у творах; визначати причину та наслідок певних явищ з опорою на слухове сприймання мовлення педагога</p> <p>Усвідомлення духовно-емоційного світу головних героїв повістей, зміни або незмінність їхніх внутрішніх якостей,</p>

	<p>вивчення: 1 твір за вибором вчителя) Вірші зарубіжних поетів про дружбу і кохання (Р. Бернс («Любов»), Г. Гейне («Коли настав чудовий май...»), К.М. Симонов («Жди мене...») та інші – 2-3 за вибором учнів і вчителя). Поетизація високого почуття, розкриття його сутності. (ТЛ) Поглиблення понять про вірш, повість, образ автора. Феєрія (повість-феєрія). (ЛК) Біблія («Пісня над піснями»). Екранізації, ілюстрації, театральні вистави за творами митців. (УС) Музей О.С. Пушкіна в Царському Селі (Ліцей). Шолом-Алейхем і Україна. Літературні музеї Шолом-Алейхема (Київ, Тель-Авів) і Олександра Гріна (Феодосія). Пам'ятники О.С. Пушкіну, Шолом-Алейхему, Олександрю Гріну в Україні й за кордоном. (ЕК) Феєрія і казка: схожість і відмінності. Порівняння образів персонажів (Бузя – Ассоль, Шимек – Артур Грей).</p>	<p>головних героїв повістей, зміни (або незмінність) їхніх внутрішніх якостей; розкриває сутність трактування проблеми кохання у творах Шолом-Алейхема і Олександра Гріна; висловлює власні судження щодо персонажів (Шимек, Бузя, Ассоль, Артур Грей), їхнє ставлення до кохання і світу; визначає теми, провідні мотиви, ідеї у повістях «Пісня над піснями» і «Пурпурові вітрила»; називає символи у повістях митців, розкриває їх зміст, функції у творах; зіставляє образи Бузі і Ассоль, Шимека і Артура Грея, визначає схожість і відмінність між ними; дає визначення поняття «феєрія», називає ознаки феєрії у повісті «Пурпурові вітрила», схожість і відмінність феєрії від жанру казки»; виразно читає (в тому числі напам'ять) вірші зарубіжних авторів про кохання, висловлює враження від прочитаних творів, інтерпретує їх.</p>	<p>розкриває сутність трактування проблеми кохання у творах Шолом-Алейхема і Олександра Гріна.</p>
6	<p>ЛІТЕРАТУРНИЙ ДЕТЕКТИВ</p> <p>2</p> <p>Детектив як жанр літератури, характерні ознаки жанру. Жанрове розмаїття детективів.</p>	<p>Учень/учениця: -дає визначення жанру «детектив», виявляє його характерні ознаки на прикладі прочитаних творів; -знає про історію виникнення і формування жанру у світовій літературі, видатних</p>	<p>Засвоєння понять шляхом відтворення записів відповідних визначень до літературознавчого словничка з подальшим їх запам'ятовуванням та відтворенням шляхом організації ігор-завдань, спрямованих на засвоєння як їхнього вимовного боку, так і смислового</p>

	<p>Едгар Аллан По (1809-1849). «Золотий жук». Е.А. По – засновник жанру детективу у світовій літературі. Захопливий сюжет повісті «Золотий жук». Особливості композиційної будови твору – «розповідь у розповіді», її художнє значення (поєднання різних точок зору, створення емоційної напруги, таємничої атмосфери та ін.). Образи Вільяма Леграна, Джупітера, оповідача.</p> <p>Артур Конан Дойл (1859-1930). «Записки про Шерлока Холмса» («Пістрява стрічка», «Спілка рудих»). (Альтернативне вивчення: 1-2 твори за вибором учителя).</p> <p>А. К. Дойл – відомий автор класичних детективів, популярність його героїв у різних країнах. Особливості сюжету і композиції оповідань про Шерлока Холмса. Шерлок Холмс як безпосередній учасник розв’язання сімейного конфлікту в оповіданні «Пістрява стрічка». Іронічне зображення пристрасті людини до легкого збагачення в оповіданні «Спілка рудих». Сутність «дедуктивного методу» Шерлока Холмса, утвердження в його образі сили інтелекту і моральних якостей. Доктор Ватсон як оповідач. Різні</p>	<p>представників детективної літератури;</p> <p>-розповідає про ключові віхи життя і творчості Е.А. По і А. К. Дойла, називає їх найвідоміші книги, причини популярності серед різних поколінь;</p> <p>-виявляє характерні ознаки циклу в «Записках про Шерлока Холмса»;</p> <p>-висловлює враження від прочитаних творів письменників, розповідає про своїх улюблених героїв;</p> <p>-виявляє особливості сюжету і композиції творів Е. А. По і А. К. Дойла;</p> <p>-встановлює значення прийому «розповідь у розповіді» в текстах письменників;</p> <p>-характеризує образи персонажів (Легран, Джупітер, Шерлок Холмс, Ватсон, учасники злочинів та ін.);</p> <p>-змальовує образи оповідачів, називає їхні провідні риси, роль у розгортанні сюжету (спостерігач, безпосередній учасник сюжету (персонаж) тощо);</p> <p>-розуміє поняття «точка зору», виявляє у творах різні точки зору (персонажів, оповідача) на події, зіставляє їх;</p> <p>-розповідає про відомі екранізації за творами Е.А. По і А. К. Дойла (1-2 за вибором), висловлює власне судження про втілення героїв детективів засобами кіномистецтва;</p> <p>-порівнює оригінали й художні переклади творів письменників (за умови володіння іноземною мовою).</p>	<p>уміння їх тлумачити, вживати у власному мовленні.</p> <p>Уточнення навичок розповіді шляхом виконання невеликих завдань, що мають на меті розуміння та запам’ятовування інформації з подальшим виконанням завдань, які потребують оперування набутими знаннями у світовій літературі.</p>
--	---	---	--

		<p>точки зору на події як художній прийом створення атмосфери таємничості.</p> <p>(ТЛ) Оповідач і розповідач. Початкове поняття про точку зору.</p> <p>(ЛК) Відомі екранізації творів Е.А. По і А.К. Дойла. Музеї Е. По в США (Балтимор, Річмонд), Шерлока Холмса у Великобританії (Лондон), Росії (Москва). Пам'ятники письменникам та їхнім героям.</p> <p>(УС) Українські письменники – майстри детективного жанру.</p> <p>(ЕК) Порівняння оригіналів і художніх перекладів. Порівняння літературних детективів з екранізаціями.</p>		
7	3	<p>СВІТОВА НОВЕЛА</p> <p>Новела як літературний жанр, її характерні ознаки, різновиди.</p> <p>О. Генрі (1862-1910). «Дари волхвів», «Останній листок». О. Генрі – майстер новели. Моральні цінності в новелі «Дари волхвів». Біблійні мотиви у творі, художні деталі. Новела «Останній листок» - гімн людині, котра здатна на самопожертву заради ближнього. Специфіка розкриття образу Бермана (непримітна зовнішність, невдаха, найкращий «шедевр» митця). Образи дівчат, їх динаміка (Сью, Джонсі). Особливості</p>	<p>Учень /учениця:</p> <p>дає визначення жанру новели, виявляє її характерні ознаки у прочитаних творах; розрізняє за змістом різновиди новел (психологічну, філософську, фантастичну та ін.); виразно читає і переказує (близько до тексту) новели письменників; виявляє у новелах зарубіжних митців основні проблеми (моральні, філософські та ін.), їх художнє втілення в подіях, образах, символах, назвах та інших компонентах твору; визначає особливості розвитку сюжету новел, напружені (кульмінаційні) моменти творів;</p>	<p>Корекція навичок виразного читання, формування умінь аналізувати текст з метою виокремлення головної думки шляхом виконання спеціальних вправ, які передбачають оперування невеликою кількістю матеріалу (наприклад, читання абзацу з метою визначення головної думки спочатку із заданою конструкцією речення тощо) у разі необхідності відповідно до індивідуальних можливостей учнів.</p> <p>Розвиток умінь виизначати особливості розвитку сюжету новел, напружені (кульмінаційні) моменти творів, характеризувати образи персонажів новел у їхніх стосунках, динаміці, виявляти</p>

	<p>художньої мови новели, розповідач. Герберт Джордж Уеллс (1866-1946). «Чарівна крамниця». Видатний англійський фантаст Г.Дж. Уеллс. Точка зору дорослого і дитини в новелі «Чарівна крамниця». «Дива» та їх сприйняття персонажами. Оповідач твору (батько). Особливості дитячого світу в оповіданні. Роль елементів фантастики.</p> <p>Рюноске Акутагава (1892-1927). «Павутинка». Майстер японської новели Р. Акутагава. Втілення ідеї про моральну справедливість у новелі «Павутинка». Філософський зміст твору. Підтекст.</p> <p>(ТЛ) Поглиблення понять про оповідача і розповідача, точку зору. Новела та її різновиди.</p> <p>(ЛК) Біблія («Поклоніння волхвів»). Музей О. Генрі в США (Остін). Древні храми-музеї Японії.</p> <p>(УС) Українські письменники – майстри новели.</p> <p>(ЕК) Порівняння образів героїв новел О. Генрі. Порівняння оригіналів і художніх перекладів новел О. Генрі, Г. Уеллса (окремих фрагментів творів).</p>	<p>характеризує образи персонажів новел у їхніх стосунках, динаміці, виявляє ключові риси персонажів, їх моральні якості; розмірковує над фіналами творів, дає їм (фіналам) власне тлумачення; характеризує образи оповідача («Чарівна крамниця» Г.Дж. Уеллса) і розповідача (новели О. Генрі), розрізняє їх за формами оповіді (оповідач – від 1-ої особи, розповідач – від 3-ої особи); виявляє культурні паралелі в текстах новел (біблійні мотиви в новелі «Дари волхвів» О. Генрі, зв'язок із японськими традиціями в новелі «Павутинка» Р. Акутагани); розкриває підтекст окремих епізодів творів; порівнює оригінали і художні переклади новел (за умови володіння іноземною мовою); порівнює образи героїв новел О. Генрі; знає про втілення сюжетів новел у різних видах мистецтва, висловлює ставлення до них (1-2 твори за вибором).</p>	<p>ключові риси персонажів, їх моральні якості; розмірковувати над фіналами творів, дає їм (фіналам) власне тлумачення; характеризувати образи оповідача у відповідності до мовленнєвого порушення.</p>
8	<p>СУЧАСНА ЛІТЕРАТУРА Я І СВІТ (1-2 твори за вибором учнів і вчителя) 3 Айзек Азімов (1920-1992). «Фах».</p>	<p>Учень/учениця: знає основні відомості про життя і творчість сучасних письменників; розповідає про ключові події сюжету творів; розкриває актуальні теми і проблеми у</p>	<p>Розвиток умінь переказу, шляхом спеціально дібраних вправ, в основі яких лежать, аналізує окремі фрагменти тексту, порівнює образи підлітків у прочитаних творах.</p>

	<p>Роздуми про майбутнє людини і людства. Образ Джорджа Плейтена. Проблема духовної реалізації людини. Розуміння сутності культури й освіти, призначення людини в сучасному світі. Утвердження сили людського інтелекту, самостійності мислення, творчої уяви, моральних цінностей.</p> <p>Діана Вінн Джонс (1934-2011). «Мандрівний замок Хаула». Поєднання елементів казки і детективу у творі. Образ Софі, світ її мрій, бажань, жахів. Значення художнього прийому чаклунства у творі.</p> <p>Корнелія Функе (нар. 1958). «Чорнильне серце». Тема «оживлення» книги у творі. Образ Мегі – дівчинки, котра любить читати. Її пригоди й духовне випробування. Поєднання уявного і реального світів.</p> <p>Сучасна зарубіжна поезія (1-2 твори за вибором учнів і вчителя).</p> <p>(ТЛ) Поглиблення понять про оповідача, розповідача роман, повість, фентезі. Поглиблення уявлень про категорію «художність» в оцінці творів масового мистецтва.</p> <p>(ЛК) Коло читання підлітків у різних країнах.</p> <p>(УС) Бібліотеки України. Сучасні літературні видання для дітей і підлітків.</p> <p>(ЕК) Порівняння оригіналів і художніх</p>	<p>прочитаних текстах;</p> <p>характеризує образи головних героїв, їх сприйняття світу, стосунки з батьками, друзями та ін.;</p> <p>аналізує окремі фрагменти тексту (в тому числі в оригіналі за умови володіння іноземною мовою);</p> <p>визначає особливості художньої оповіді у творах (від 1-ої чи 3-ої особи), роль оповідної форми у розкритті образів героїв;</p> <p>порівнює оригінал і переклад в окремих фрагментах (за умови володіння іноземною мовою);</p> <p>порівнює образи підлітків у прочитаних творах;</p> <p>оцінює (з допомогою вчителя) художню вартість прочитаних творів;</p> <p>володіє інформацією про бібліотеки України (центральні, а також у рідному місті, селі), їх структуру, організацію роботи (в тому числі через Інтернет);</p> <p>знає сучасні літературні видання для підлітків;</p> <p>цікавиться колом читання підлітків в інших країнах;</p> <p>розповідає про твори сучасних авторів, які привернули його увагу, пояснює свої уподобання;</p> <p>виявляє початкові вміння розрізнення художньої вартості сучасних творів;</p> <p>виразно читає, аналізує ліричні твори (1-2) сучасних зарубіжних авторів (за вибором).</p>	<p>Усвідомлення духовно-емоційного світу головних героїв повістей, зміни або незмінності їхніх внутрішніх якостей, розкриває сутність трактування проблеми в художній творчості Корнелія Функе.</p> <p>Корекція умінь виразно читати, аналізувати ліричні твори сучасних зарубіжних авторів (за вибором).</p>
--	---	--	---

		перекладів (окремих фрагментів). Порівняння образів підлітків у творах.		
9	1	ПІДСУМКИ Узагальнення і систематизація навчального матеріалу.	Учень /учениця: знає авторів і відомих українських перекладачів творів зарубіжних письменників, що вивчалися протягом року; аналізує й інтерпретує художні твори (окремі компоненти й цілісно (малі жанри – вірші, балади, оповідання, новели)); знає визначення основних літературознавчих понять, що вивчалися протягом 5-7 класу, застосовує їх у процесі аналізу й інтерпретації тексту; визначає жанрові ознаки, форми оповіді (від 1-ої чи 3-ої особи) у творах, що вивчалися протягом року; демонструє вміння зіставляти оригінали й переклади творів (на окремих рівнях – тематики, образів, мовних особливостей та ін.), а також порівнювати твори різних видів мистецтва, твори українських і зарубіжних авторів (в окремих аспектах – теми, ідеї, образи, жанри та ін.).	Корекція навичок контролю за якістю вимови шляхом виконання вправ парами з метою виправлення помилок один одного, а також самоконтролю за власною вимовою під час здійснення переказу (фрагментів тексту). Розвиток навичок основних літературознавчих понять, що вивчалися протягом 6-7 класу, які застосовуються у процесі аналізу й інтерпретації тексту; самостійного програмування висловлювань шляхом організації ситуацій, що стимулюють учня до встановлення причинно-наслідкових зв'язків та будувати речення з опорою спочатку на задану конструкцію, а згодом самостійно.
		Для вивчення напам'ять Ф. Шиллер. «Рукавичка» 1 вірш про Другу світову війну (за вибором учня) 1 вірш на тему дружби і кохання (за вибором учня)		Розвиток навичок правильного відтворення по пам'яті уривка, шляхом виконання спеціальних вправ на довільному рівні організації діяльності (розвиток умінь слідкувати за інтонацією та звуковимовою).

Сучасна науково-методична література для вчителя

Нормативні документи

1. Про загальну середню освіту. Верховна Рада України (Закон від 13.05.1999 р № 651-XIV): <http://pedpresa.com.ua/documents/view/2>
2. Концепція літературної освіти в 11-річній загальноосвітній школі (наказ МОН № 58 від 26.01.2011р.) // Директор школи (Шкільний світ). – 2011. – № 27/28. – С. 58-63; http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/13508/
3. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти. Освітня галузь «Мови і літератури» (Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1392) // Інформаційний збірник та коментарі Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України. – 2012. – № 4-5. – С. 3-56; <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-p>.

Монографії, посібники, словники, довідники

1. Абрамович С.Д. Священні книги людства. Веди, Авеста, Біблія, Коран / С.Д. Абрамович. – Харків: Веста: Видавництво «Ранок», 2003. – 192 с. (Серія «Бібліотека вчителя зарубіжної літератури»)
2. Бандура О. Теорія літератури в тезах, дефініціях, таблицях: Навчальний довідник / О. Бандура, Г. Бандура. – К.: Шкільний світ, 2008. – 128 с. – (Бібліотека «Шкільного світу»).
3. Волошина Н. Й. Наукові основи методики літератури: Посібник / Н. Й. Волошина, О. М. Бандура, О. А. Гальонка та ін.; [за ред. Н. Й. Волошиної] – К. : Ленвіт, 2002. – 344 с.
4. Волощук Е. Технэ майевтикe: Теория и практика анализа литературного произведения / Е. Волощук, Б. Бегун // Тема. – 1977. – № 1/2. – 248 с.
5. Давиденко Г.Й., Стрельчук Г.М., Гринчак Н.І. Історія зарубіжної літератури ХХ ст.: Навчальний посібник / Г.Й. Давиденко, Г.М. Стрельчук, Н.І. Гринчак. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 488 с.
6. Дичківська І. Інноваційні педагогічні технології / І. Дичківська. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.

7. Зарубіжна література XIX століття: Посібник [за ред. О.М. Ніколенко, В.І. Мацапури]. – К. : ВЦ «Академія», 1999. – 360 с. (Серія «Відкритий урок»)
8. Зарубіжна література XX століття: Посібник [за ред. О.М. Ніколенко, Т.М. Конєвої]. – К. : ВЦ «Академія», 1998. – 320 с. (Серія «Старшокласникам і абітурієнтам»)
9. Затонский Д.В. Модернизм и постмодернизм: мысли об извечном коловращении изящных и неизящных искусств / Д.В. Затонский. – М. : АСТ: Фолио, 2000. – 256 с. (Серія «Мастера»)
10. Зубрицька М. Номо legens: читання як соціокультурний феномен / М. Зубрицька. – Львів : Літопис, 2004. – 352 с.
11. Ісаєва О. О. Організація та розвиток читацької діяльності школярів при вивченні зарубіжної літератури: Посібник для вчителя / О. О. Ісаєва. – К. : Ленвіт, 2000. – 184 с.
12. Ісаєва О.О. Теорія і технологія розвитку читацької діяльності старшокласників у процесі вивчення зарубіжної літератури : Монографія / О. О. Ісаєва. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2003. – 380 с.
13. Історія зарубіжної літератури XX ст.: Навчальний посібник / В.І. Кузьменко, О.О. Гарачковська, М.В. Кузьменко та ін. — К. : ВЦ «Академія», 2010. – 496 с. (Серія «Альма матір»)
14. Кирилюк З. В. Зарубіжна література. Античність. Середньовіччя. Відродження. Бароко. Класицизм: Посібник для вчителя / З. В. Кирилюк. – Тернопіль : Астон, 2002. – 259 с.
15. Кичук Н. Формування творчої особистості вчителя / Н. Кичук. – К. : Либідь, 1991. – 222 с.
16. Клименко Ж. В. Теорія і технологія вивчення перекладних художніх творів у старших класах загальноосвітньої школи / Ж. В. Клименко. – К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2006. – 340 с.
17. Клименко Ж. В. Зарубіжна література. Позакласні заходи. 5-6 класи: Посібник для вчителя / Ж. В. Клименко, О. О. Ісаєва – Харків: Веста : Видавництво «Ранок», 2004. – 128 с.
18. Клименко Ж. В. Зарубіжна література. Позакласні заходи. 7 -8 класи: посібник для вчителя / Ж. В. Клименко, О. О. Ісаєва. – Харків: Веста : Видавництво «Ранок» , 2004. – 128 с.
19. Куцевол О. М. Методика викладання української літератури (креативно-інноваційна стратегія) / О.М. Куцевол. – К.: Освіта України, 2009. – 494 с.
20. Куцевол О.М. Світ Шекспіра: Посібник для вчителя / О.М. Куцевол. – Харків: Веста: Видавництво «Ранок», 2003. – 288 с. (Серія «Бібліотека вчителя зарубіжної літератури»)
21. Лексикон загального та порівняльного літературознавства. – Чернівці : Золоті литаври, 2011. – 636 с.
22. Літературознавча енциклопедія: у 2-х томах / автор-укладач Ю. І. Ковалів. – К. : ВЦ «Академія», 2007. – 445 с.
23. Літературознавчий словник-довідник / Р.Т. Гром'як, Ю.І. Ковалів та ін. – К. : ВЦ «Академія», 1997. – 752 с. (Серія «Nota bene»)
24. Матвіїшин В.Г. Український літературний європеїзм / В.Г. Матвіїшин. – К. : ВЦ «Академія», 2009. – 264 с.
25. Мацевко-Бекерська Л.В. Методика викладання світової літератури: Навчально-методичний посібник / Л.В. Мацевко-Бекерська. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 320 с.
26. Методика преподавания литературы [под ред. О. Богдановой]. – М.: Академия, 2000. – 400 с.

27. Мірошніченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах: Підручник / Л. Ф. Мірошніченко – К. : Видавничий дім «Слово», 2010. – 432 с.
28. Мірошніченко Л. Ф., Дишлюк Ю.М. Зарубіжна література. Позакласні заходи. 9-11 кл. : Посібник для вчителя / Л. Ф. Мірошніченко, Ю. М. Дишлюк. – Харків : Ранок, 2004. – 208 с.
29. Мойсеїв І. Зарубіжна література в людинотворчому вимірі / І. Мойсеїв. – К. : Генеза, 2003.
30. Наливайко Д.С., Шахова К.О. Зарубіжна література ХІХ ст. Доба романтизму / Д.С. Наливайко, К.О. Шахова. – К. : Заповіт, 1997. – 464 с.
31. Наукові основи методики літератури [за ред. Н. Волошиної]. – К. : Ленвіт, 2002. – 344 с.
32. Ніколенко О.М. Бароко. Класицизм. Просвітництво: Посібник для вчителя / О.М. Ніколенко. – Харків: Веста : Видавництво «Ранок», 2003. – 224 с. (Серія «Бібліотека словесника»)
33. Ніколенко О.М. Поезія французького символізму (Ш. Бодлер, П. Верлен, А. Рембо): Посібник для вчителя / О.М. Ніколенко. – Харків: Веста: Видавництво «Ранок», 2003. – 144 с. (Серія «Бібліотека словесника»)
34. Ніколенко О.М. Романтизм у поезії (Г. Гейне, Дж. Г. Байрон, А. Міцкевич, Г. Лонгфелло): Посібник для вчителя / О.М. Ніколенко. – Харків: Веста : Видавництво «Ранок», 2003. – 176 с. (Серія «Бібліотека словесника»)
35. Ніколенко О. М., Куцевол О.М. Сучасний урок зарубіжної літератури: Посібник. 5-11 класи / О. М. Ніколенко, О. М. Куцевол – К. : ВЦ «Академія», 2003. – 288 с.
36. Ніколенко О.М., В.І. Мацапура. Літературні епохи, напрями, течії / О.М. Ніколенко, В.І. Мацапура. – К. : Педагогічна преса, 2004. – 128 с.
37. Ніколенко О.М., О.В. Орлова, Т.М. Конєва. Зарубіжна література: Тести: Посібник / О.М. Ніколенко та ін. – К. : ВЦ «Академія», 2007. – 352 с.
38. Ніколенко О.М., І.О. Філіна. Філософія життя у китайській та японській літературах (Лі Бо, Ду Фу, Мацуо Басьо та ін.): Посібник для вчителя. – Харків : Веста : Видавництво «Ранок», 2003. – 192 с. (Серія «Бібліотека вчителя зарубіжної літератури»)
39. Нямцу А. Е. Идеи и образы Нового Завета в мировой литературе. Часть 1 / А.Е. Нямцу. – Черновцы: Рута, 1997. – 328 с.
40. Нямцу А.Є. Міф. Легенда. Література / А.Є. Нямцу. – Чернівці: Рута, 2007. – 520 с.
41. Нямцу А.Е. Основы теории традиционных сюжетов / А.Е. Нямцу. – Черновцы: Рута, 2003. – 80 с.
42. Оліфіренко С. М. Мандрівка Інтернет-сторінками зарубіжної літератури: Посібник для вчителів і учнів 8-11 класів / С. М. Оліфіренко – Київ: Грамота, 2007. – 344 с.
43. Пасічник Є. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах / Є. Пасічник. – К. : Ленвіт, 2000. – 384 с.
44. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: науково-методичний посібник; [за ред. О. І. Пометун] – К. : АСК, 2004 – 192 с.
45. Професія – вчитель літератури: Словник-довідник [упор. Т. Чередник]. – Тернопіль: Мандрівець, 2009. – 140 с.
46. Ситченко А. Л. Методика викладання літератури: Термінологічний словник [за ред. А. Л. Ситченко] / А. Л. Ситченко, В. І. Шуляр, В. В. Гладишев. – К. : Видавничий дім «Ін Юре», 2008. – 132 с.
47. Ситченко А. Навчально-технологічна концепція літературного аналізу / А. Ситченко. – К. : Ленвіт, 2004.

48. Словник художніх засобів і тропів / автор-укладач В.Ф. Святовець. – К. : ВЦ «Академія», 2011. – 176 с. (Серія «Nota bene»)
49. Сучасна літературна компаративістика: стратегії і методи. Антологія [за заг. ред. Д.С. Наливайка]. – К. : Видавничий дім «КМ Академія», 2009. – 487 с.
50. Таранік-Ткачук К.В. Від Вітмена до Маркеса: Матеріали до уроків зарубіжної літератури / К.В. Таранік-Ткачук. – Тернопіль : Мандрівець, 2005. – 196 с. ; Біла церква : Дельфін, 2011. – 220 с.
51. Таранік-Ткачук К.В. Стилістичний аналіз художнього твору на уроках зарубіжної літератури / К.В. Таранік-Ткачук. – К.: Грамота, 2008. – 128 с.
52. Чижевський Д.І. Історія російської літератури ХІХ століття. Романтизм / Д.І. Чижевський. – К.: ВЦ «Академія», 2009. – 216 с. (Серія «Альма-матер»)
53. Чижевський Д.І. Історія української літератури / Д.І. Чижевський. – К. : ВЦ «Академія», 2003. – 568 с. (Серія «Альма-матер»)
54. Чижевський Д.І. Порівняльна історія слов'янських літератур / Д.І. Чижевський. – К.: ВЦ «Академія», 2005. – 288 с. (Серія «Альма-матер»)
55. Шалагінов Б.Б. Зарубіжна література від античності до початку ХІХ сторіччя: Історико-естетичний нарис / Б.Б. Шалагінов. – К.: Видавничий дім «КМ Академія», 1994. – 360 с.
56. Шалагінов Б.Б. Шлях Гете. Життя, філософія, творчість: Посібник для вчителя / Б.Б. Шалагінов. – Харків: Веста: Видавництво «Ранок», 2003. – 288 с. (Серія «Бібліотека вчителя зарубіжної літератури»)
57. Штейнбук Ф. М. Методика викладання зарубіжної літератури в школі: Навчальний посібник / Ф. М.Штейнбук. – К. : Кондор, 2007. – 313 с.

Періодичні фахові видання

1. Всесвіт: фаховий журнал світової літератури. – К. : Видавничий дім «Всесвіт»: <http://vsesvit-journal.com>
2. Всесвітня література в середніх навчальних закладах України: науково-методичний журнал Міністерства освіти і науки України. – К. : Педагогічна преса; Всесвітня література в сучасній школі: науково-методичний журнал Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України (з 2012 р.). – К. : Педагогічна преса: <http://pedpresa.com.ua/magazines/view/4/>
3. Зарубіжна література в школах України: науково-методичний журнал. – К. : Антросвіт: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/zlvsh/index
4. Вікно в світ. Зарубіжна література: наукові дослідження, історія, методика викладання: науково-методичний журнал. – К. : Незалежний центр наукових досліджень зарубіжної літератури.
5. Всесвітня література та культура: науково-методичний журнал. – К. : Антросвіт.
6. Зарубіжна література: науково-методична газета. – К. : Шкільний світ: <http://literatura@1veresnya.com.ua>
7. Зарубіжна література в школі: науково-методичний журнал. – Харків : Основа.
8. Слово і Час: науково-теоретичний журнал. – К.: Національна академія наук України, Інститут літератури імені Тараса Шевченка, Національна спілка письменників України: <http://www.slovoichas.in.ua>

Сайти бібліотек

1. Бібліотека світової літератури – оригінали та переклади (Library of the world literature – original texts and translations): <http://ae-lib.narod.ru>.
2. Державна бібліотека України для юнацтва: <http://www.4uth.gov.ua/>
3. Національна бібліотека України для дітей: www.chl.kiev.ua/.
4. Національна парламентська бібліотека України: <http://www.nplu.org/>
5. Львівська обласна бібліотека для дітей : <http://kazkar.at.ua/lodb.org.ua/>
6. Електронна бібліотека української літератури (зарубіжна література): <http://ukrlib.com>.
7. Бібліотека українського центру: <http://ukrcenter.com>.
8. Дитячий сайт «Казкар»: <http://kazkar.at.ua/>